

10.1 Jeg trenger en jobb

Yosef er urolig for familien i Eritrea. De har det vanskelig, men hvordan kan Yosef hjelpe dem? Det er bare en måte. Han må finne seg en jobb slik at han kan tjene penger.

Yosef: Jeg trenger en jobb. Jeg må sende penger til mora mi og broren min i Eritrea.

Ingvild: Har du søkt på noen jobber, da?

Yosef: Nei, ikke ennå. Jeg har lett etter stillingsannonser på internett, men det er få jobber til ungdom under 18 år.

Mina: Du trenger ikke en annonse, du kan gå og spørre folk i nabolaget ditt. Mange butikker trenger hjelp til å rydde eller vaske.

Ingvild: Mange avisbud er under 18 år. Kan du tenke deg å gå med morgenavisa? Eller dele ut reklame?

Yosef: Helst ikke morgenavisa ...

Mina: Hvor vil du jobbe?

Yosef: På Rema 1000. Jeg tror at det er et fint sted å jobbe.

Mina: Det tror jeg også.

Ingvild: Ja! Der kan du gjøre mye forskjellig. Du kan sitte i kassa, sette varer på plass i hyllene og bestille nye varer.

Mina: Ta med en søknad og en CV når du spør om jobb. Det er smart.

Yosef: Hva er en CV?

Yosef

Ingvild

Mina

Mina: Det er ei liste over utdanning og erfaring. Hva har du gjort i livet ditt? Hvilke kvalifikasjoner har du? Hva kan være relevant for arbeidsgiveren? Det er viktig å skrive en god søknad og CV.

Yosef: Det er sikkert vanskelig.

Ingvild: Neida, vi kan hjelpe deg. Hvis du søker mange steder, finner du sikkert en jobb til slutt!

Yosef: Hvis jeg jobber hardt, kan jeg bli sjef og åpne min egen butikk!

Ingvild: Bra plan, Yosef! Du kan bli rik, slik som Rema-Reitan!

Yosef: Hvem er det?

Ingvild: Reitan? Han startet Rema-butikkene i 1979, og nå er han veldig, veldig rik!

Yosef: Hvis jeg bare får en jobb og tjener penger, er jeg fornøyd!

en annonse

en arbeidsgiver

et avisbud

en CV

egen

ei erfaring

et folk

hard

helst

et internett

å kunne tenke seg

en kvalifikasjon

å lete

ei liste

ei morgenavis

en måte

neida

Reitan

en reklame

relevant

Rema

rik

å rydde

sikker

en sjef

en slutt

som

å starte

en stillingsannonse

en søknad

å tjene

under

urolig

ei utdanning

en vare

10.2 Hva skal jeg bli?

Mina og Ingvild går i samme klasse. Ole er læreren deres i norsk og samfunnsfag. I timene hans denne uka skal de lage ei nettavis som skal handle om arbeidsliv og forskjellige yrker. Ole sier at elevene skal jobbe som journalister. Alle må skrive om et yrke og en person som har dette yrket.

Mina tenker seg om. Matematikk er favorittfaget hennes, og hun har lyst til å studere datateknologi. Dataingeniør er et fint yrke. Hun søker på nettet etter en professor i informatikk.

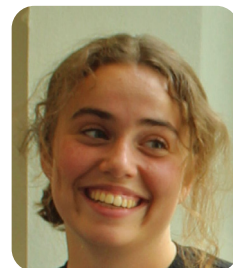
Hilde, som elsker musikk, vil skrive om den norske rapgruppa Karpe Diem. «Det må være interessant å være musiker», tenker hun.

Petter, som spiller fotball, vil intervju Lionel Messi, men han finner ikke telefonnummeret hans. Han finner heller ikke adressa hans, og læreren vil ikke hjelpe ham. «Tenk på vanlige yrker også», sier Ole. «Tenk på bakere og bønder, fiskere og frisører, selgere og servitører. Det er også mange vanlige yrker som er spennende.»

Ingvild tenker på mamma som er sykepleier og pappa som er ingeniør. Hun vil ikke bli ingeniør, for hun hater matematikk. Hun vil ikke bli sykepleier heller, for hun liker ikke å se blod. Da kan hun heller ikke bli lege. Men hun vil gjerne ha ei nyttig utdanning som kan gi henne en interessant jobb og god lønn.

Ingvild ser på Ole. Ole har en jobb som passer til ham. Han har store kunnskaper om språk og samfunn. Han er veldig engasjert i fagene, og han greier å gjøre elevene nysgjerrige og interesserte. Han er flink til å forklare vanskelige ting. Dessuten er han interessert i elevene. «Vi vet at han liker oss», tenker Ingvild.

Ingvild bestemmer seg for å skrive en artikkel om læreryrket. Kanskje passer det for henne også? Hun er interessert i folk og er glad i å snakke. Dessuten vil hun gjerne bestemme hva som skal skje i skoletimene!

Ingvild

Mina

et arbeidsliv

en artikkel

en baker

å bestemme

et blod

en bonde

en dataingeniør

en datateknologi

deres

engasjert

et favorittfag

en fisker

å forklare

en frisør

å greie

å handle om

hans

å hate

heller ikke

hennes

en informatikk

interessert

å intervju

å være interessert i noe

Karpe Diem

en kunnskap

et læreryrke

en musiker

en musikk

ei nettavis

et nett

nyttig

en person

en professor

ei rapgruppe

et samfunn

et samfunnsfag

en selger

en servitør

en skoletime

et språk

å studere

et telefonnummer

å tenke på noe

å tenke seg om

et yrke

10.3 Drømmer og planer

Ali: Hva skal du gjøre til høsten, Ahmed?

Ahmed: Jeg skal begynne i innføringsklasse på videregående skole.

Ali: Hva vil du søke på etter innføringsklassen?

Ahmed: Jeg vet ikke ennå. Drømmen min er å bli lege, men jeg vet ikke om det er realistisk.

Ali: Rana vet mye om utdanning for helsearbeidere. Nå er hun pleieassistent og jobber på et sykehjem. Hun vil gjerne bli sykepleier.

Rana: Ja, jeg har lyst til å bli sykepleier, men det tar mange år. For å bli sykepleier må man først ta studiespesialisering på videregående skole for å få generell studiekompetanse. Det tar tre år. Etterpå må man studere på høyskole eller universitet og ta en bachelor i sykepleie. Det tar også tre år.

Ahmed: Det betyr at det tar seks år til sammen.

Rana: Ja, og jeg vet ikke om jeg vil studere så lenge. Jeg lurar på om jeg heller skal søke på utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag og bli helsefagarbeider. Det er en bedre jobb enn pleieassistent og gir høyere lønn, og utdanninga tar kortere tid enn å bli sykepleier.

Ahmed: Hvor lang tid tar det å bli helsefagarbeider?

Rana: Det tar to år på videregående skole og to år i praksis, altså fire år til sammen. Men når jeg har jobbet fire-fem år som pleieassistent, kan jeg søke om å slippe praksisen.

Ahmed: Da kan du bli helsefagarbeider etter bare to år på videregående skole!

Rana: Ja, og det er ikke så dumt!

Ahmed: Hvordan blir man lege?

Ali

Ahmed

Rana

- Rana: Det er vanskelig å komme inn på medisinstudiet. Først må man skaffe seg generell studiekompetanse med mye matematikk, fysikk og kjemi. Man må også ha veldig gode karakterer. Medisinstudiet tar seks år.
- Ahmed: Tre år på videregående og seks år på universitetet. Det blir ni år til sammen.
- Rana: Ja, minimum ni år, for mange må ta fag om igjen for å få gode nok karakterer.
- Ahmed: Men jeg liker å gå på skole. Her i Norge får man studielån, og man kan jobbe ved siden av studiene. Jeg har alltid hatt gode karakterer i realfag, så drømmen min om å bli lege er ikke umulig!
- Rana: Nei, den er ikke umulig, og motivasjon er viktig. Hold fast på drømmen din, Ahmed!

altså _____

en bachelor _____

bedre _____

en drøm _____

enn _____

fast _____

en fysikk _____

generell _____

heller _____

ei helse _____

en helsearbeider _____

en helsefagarbeider _____

å holde _____

en høst _____

en høyskole _____

en innføringsklasse _____

en kjemi _____

kort _____

å lure på _____

man _____

et medisinstudium _____

minimum _____

en motivasjon _____

et oppvekstfag _____

en pleieassistent _____

en praksis _____

et realfag _____

realistisk _____

å skaffe _____

å slippe _____

en studiekompetanse _____

et studielån _____

ei studiespesialisering _____

en sykepleie _____

til sammen _____

umulig _____

et universitet _____

et utdanningsprogram _____

10.4 Ali vil skifte jobb

- Ali: Jeg er lei av jobben min. Jeg er lei av å pakke sjokolade hele dagen.
- Jon: Det forstår jeg godt. Hvorfor får du ikke jobb som ingeniør?
- Ali: Jeg har problemer med papirene mine. De norske myndighetene vil ikke godkjenne dem. Jeg har skrevet til universitetet mitt i Syria. De kan bekrefte utdanningen min, men de har ikke svart. Det kan ta veldig lang tid. Kanskje jeg aldri får svar.
- Jon: Jeg forstår.
- Ali: Jeg må finne en annen jobb mens jeg venter på bekreftelse fra Syria og godkjenning fra Norge

Ali

Jon

Lisa

- Lisa: Hei Ali! Jon forteller at du leter etter en jobb.
- Ali: Ja, det er riktig.
- Lisa: Jeg trenger en personlig assistent noen timer i uka. Jeg kan få penger til “brukerstyrt personlig assistent” fra kommunen.
- Ali: Hva betyr brukerstyrt?
- Lisa: Det betyr at brukeren, altså jeg, ansetter assistenten selv. Jeg bestemmer også oppgavene til assistenten.
- Ali: Sier du det? Hva skal assistenten din gjøre?
- Lisa: Assistenten min må kjøre meg på trening, hjelpe meg å handle og forskjellige andre ting som jeg ikke klarer å gjøre alene. Du har hjulpet meg med så mye allerede, så jeg vet at du er perfekt til jobben!
- Ali: Hyggelig at du tenker på meg, Lisa, men noen timer i uka er ikke nok.

Lisa: Du kan bli assistent for andre uføre, også.
Til sammen kan det bli full stilling.

Ali: Jeg skal tenke på det.

Ali tenkte på det, og tok til slutt imot Lisas tilbud. Han hadde ikke råd til å si opp jobben på fabrikken, men han jobbet for Lisa etter vanlig arbeidstid. Etter hvert ble han også assistent for en blind mann som het Kjell. Da sa han opp jobben på fabrikken. Ali likte å jobbe med mennesker, og Kjell var svært fornøyd med ham. Han ventet fremdeles på svar fra universitetet i Syria, men han var ikke så utålmodig lenger.

å ansette

ei arbeidstid

en assistent

å bekrefte

blind

en bruker

brukerstyrt

å godkjenne

å klare

en kommune

lei

å lete etter noe

min

en myndighet

en oppgave

et papir

perfekt

personlig

et problem

riktig

å ha råd til

å si opp

svært

å skifte

ei stilling

å ta imot

ufør

utålmodig

10.5 Introduksjon til filmen «Avslag»

Ingvild inviterer vennene sine til dansetreningen sin. Men snart får de viktigere ting å gjøre. Lisa har fått dårlige nyheter og trenger hjelp. Kan ungdommene finne en løsning?

Filmene til denne boka finner du i nettversjonen av boka:

<https://www.ntnu.edu/learnnowyouth/filmer>